

Είκοσι χρόνια από το θάνατο της τελευταίας εκδότριας συμπληρώ νονται φέτος. Σαν σήμερα, το 1995, η κόρη του Γεωργίου Βλάχου, άφηνε τον μάταιο κόσμο μας. Γεννημένη το 1911, η Ελένη Βλάχου διέγραψε μια μοναδική τροχιά, ως γυναίκα, ως δημοσιογράφος και ως εκδότρια.

Έχοντας, σχετικά πρόσφατα, διαβάσει την τετράτομη αφήγησή της για τα επαγγελματικά, κοινωνικά, πολιτικά που σημάδεψαν τη ζωή της, με τίτλο «Δημοσιογραφικά χρόνια ΠΕΝΗΝΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΙ», προχώρησα σε μια δεύτερη ανάγνωση εστιάζοντας σε ότι θεωρούσα πιο ενδιαφέρον, σε εκείνα που χαρακτήριζαν συμπεριφορές, σε όσα περιέγραφαν τον χαρακτήρα της.

Εζησε μια ολότελα ξεχωριστή ζωή όχι μόνον από τις γυναίκες της γενιάς της αλλά και από σχεδόν όλους τους άνδρες της εποχής της. Είχε την τύχη να σπουδάσει στο εξωτερικό να μιλά ξένες γλώσσες, να ταξιδέψει πολύ, σε εποχή που λίγοι ταξίδευαν και να κληρονομήσει μια υγιή επιχείρηση και συνάμα ένα ισχυρό πόλο εξουσίας. Παράλληλα, είχε την ικανότητα να φανεί αντάξια, να ανταποκριθεί στη δύσκολη αποστολή της, να πετύχει επιχειρηματικά, να μεγαλώσει αυτό που κληρονόμησε.

Η Ελένη Βλάχου δεν κρύφτηκε. Ήταν μια σημαντική εκπρόσωπος της αστικής τάξης, με καλλιέργεια, με τρόπους, με άνεση, με γνωριμίες. Συντηρητική στο πολιτικό φρόνημα εργατική στο λειτούργημα που υπηρετούσε, συνεπής στην αποστολή που ανέλαβε. Αυτή ήταν η λαμπερή, η φανερή, η ισχυρή της όψη.

Φάνηκε ιδιαιτέρως επικριτική απέναντι στον Γιάννη Καψή, για την υπόθεση του «νερού του Καματερού», αλήθεια ποιος θα μπορούσε να διαφωνήσει μαζί της, αλλά ήταν πολύ φιλικά διακείμενη απέναντι στον ιδρυτή του οργανισμού Μήτσο Λαμπράκη, για τον οποίον, παρά το γεγονός της επαγγελματικής ανταγωνιστικότητας αλλά και των πολιτικών διαφορών που τους χώριζαν έχει μόνον καλές κουβέντες. Τον καταχωρεί στην κατηγορία των καθαρόαιμων μαζί με τον πατέρα της Γεώργιο Βλάχο, τον ηθοποιό Γιώργο Παππά και, ακριβώς, όπως το γράφει *«...και ίσως από τους σύγχρονους μόνο τον Τάκη Χόρν»*

Ήταν αδικαιολόγητα σκληρή και ατυχώς πολύ άδικη απέναντι στο Γρηγόρη Λαμπράκη και θα μπορούσα να γράψω πως αλλοιώνει τα αποδεδειγμένα ιστορικά στοιχεία. Αφού κατ' εκείνη *«πέθανε σε δυστύχημα»* και με μια αρκετά κακεντρεχή επίδειξη υπερσυντηρητικότητας καταγράφει: *«Ήταν θύμα και άτυχος, και ασήμαντη προσωπικότητας – ένας γιατρός που προχωρούσε σε πολλές απαγορευμένες εγχειρήσεις, ένας σύζυγος που ήταν χωρισμένος από τη γυναίκα του, ένας αντιστασιακός που εκμεταλλευόταν την πολιτική»*. Ολοκληρώνει δε, με το γνωστό πια κρεσέντο αριστεροφοβίας : *«Δεν άξιζε την προβολή ο Γρηγόρης Λαμπράκης. Αλλά δεν είχαν και άλλον.»*

Διαφορετική ήταν η στάση της για τον Αλ. Παναγούλη: *«Ήρωας ήταν μονάχα ο Αλέκος Παναγούλης. Αυθεντικός γενναίος, άξιος κάθε θαυμασμού. Όχι για την απόπειρα, αλλά για τη στάση του αργότερα* . Βεβαίως, δεν απέφυγε να απαλλάξει την παράταξη της από οποιαδήποτε υποψία *γράφοντας : «... δεν υπήρχε τρόπος να πεθάνει από φυσικό θάνατο ο Αλέκος Παναγούλης. Αν τον είχε χτυπήσει αστροπελέκι στην ερημιά – τον δολοφόνησαν θα έλεγαν και τότε»*

Φανατική «αντιΑνδρεϊκή» ειδικά με την πολιτική ανηθικότητα που διέπραξε ο Ανδρέας την 9^η Μαΐου του '85 του έγραψε: *«απλά και ελληνικά ο άνθρωπος δεν έχει μπέσα»*. Σήμερα, επ' αυτού, προφανώς συμφωνούν περισσότεροι από τότε.

Δεν κρύβει επίσης τα συναισθήματά της για τον πρώην Π.τ.Δ. Χρ. Σαρτζετάκη: «...ένα αντιπαθές, φλύαρο, κακότροπο πρόσωπο που δεν κέρδισε ίχνος εκτιμήσεως»

Όχι μόνον δεν ενδιαφέρεται να κρύψει τη συμπάθεια της στον Καραμανλή αλλά δεν προσπαθεί να κρατηθεί για ότι πιστεύει για τον Μητσοτάκη.

«Στον ίδιο καναπέ, δερμάτινο, στη δεξιά του γωνιά κάθεται με άνεση ο Καραμανλής-σταυρωτό το ένα πόδι επάω στο άλλο, τα χέρια στα γόνατα, όλο το σώμα ξεκούραστα ακουμπισμένο στην πλάτη του καναπέ. Στην άλλη γωνιά, την αριστερή, ο Μητσοτάκης – αυτόν έχουμε καλέσει – κάθεται κουβάρι... Είναι άχαρος στριμωγμένος, με ανοιχτά τα πόδια, άτακτα ριγμένα ως το πάτωμα, σε στραβά παπούτσια...»

Εννοείται πως ήταν θαυμαστική και απέναντι του Γεωργίου Ράλλη, καθώς έγραψε πως ήταν ο καλύτερος πρωθυπουργός που θα μπορούσε να έχει τότε ('81) ο τόπος.

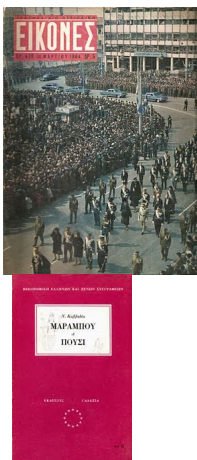
Παρά το γεγονός ότι είχε πολύ καλές σχέσεις με τα ανάκτορα όταν της μεταφέρθηκε η επιθυμία της Φρειδερίκης πως θα ήθελε με την υπόκλιση, και τη ρεβεράνς που ακολουθεί τον χαιρετισμό, οι κυρίες να της φιλούν το χέρι έγραψε (αργότερα βέβαια): «...θυμάμαι εκείνον τον άγγελο τη βαθύτατα ευγενικιά Σανσονέτ Παπάγου, που ήταν και μεγάλη και βαριά, να σκύβει και να φιλάει το χέρι της κακομαθημένης Γερμανίδας».

Περίεργη ήταν και η εμμονή της στην εκτέλεση του Νίκου Μπελογιάννη, όπου επιμένει πεισματικά για τις ευθύνες της κυβέρνησης κέντρου που τότε είχε την εξουσία, με έναν Πλαστήρα σε άθλια κατάσταση υγείας. Σαν να λησμονεί ότι επί των ημερών του «Μαύρου Καβαλάρη», η Ελλάδα μπήκε στο Ν.Α.Τ.Ο., ότι εστάλη το εκστρατευτικό σώμα στην Κορέα και βέβαια ότι στήθηκαν στο Γουδύ οι «τέσσερεις» (Αργυριάδης, Καλούμενος, Μπάτσης, Μπελογιάννης). Πόσο πιο δεξιές πολιτικές θα επέλεγε μια δεξιά κυβέρνηση;

Ο αντικομμουνισμός της, δεν την βοήθησε να αντιληφθεί το βαθύ και ευρύ παρακράτος που ασκούσε την ουσιαστική εξουσία, που έσπρωχνε τα πάντα σε μια ρεβανσιστική, διχαστική, μετεμφυλιακή πολιτική, η οποία επεδίωκε, ανάμεσα σε άλλα και τον φυσικό αφανισμό των αριστερών και γενικώς των διαφωνούντων.

Ο Δ. Μπάτσης π.χ. ήταν περισσότερο επιστήμονας και λιγότερο αριστερός. Σε κάθε περίπτωση, ο επαγγελματικός, πολιτικός και κοινωνικός ελιτισμός της σεν κρυβόταν.

Παραλαμβάνοντας το '51 μετά τον θάνατο του πατέρα της, την εφημερίδα στην πρώτη θέση των πωλήσεων ανάμεσα στα πρωινά φύλλα, έδειξε και σωστά επιχειρηματικά ένστικτα. Διατήρησε την «Καθημερινή», στην πρώτη θέση. Το '55 κυκλοφόρησε τις «Εικόνες» ένα περιοδικό ποικίλης ύλης, σαφώς πιο αστικό, πιο ευρωπαϊκό και αρκετά έως πολύ φιλοανακτορικό. Το '60 εξέδωσε την «Μεσημβρινή», μια μεσημβρινή μοντέρνα εφημερίδα, που ξεκίνησε με 18.000 φύλλα και έφτασε το '67 όταν την έκλεισε, στα 80.000. Σύστησε και τις εκδόσεις «Γαλαξίας» που άνοιξε τις πόρτες ενός μεγάλου κοινού σε θαυμαστά βιβλία τσέπης.

Το περιοδικό "Εικόνες" και οι εκδόσεις "Γαλαξίας", ήταν σωστές και πετυχημένες, εκδοτικά και επιχειρηματικά, κινήσεις από την εκδότρια Ελένη Βλάχου

Εντύπωση πάντως είχε προξενήσει μια συνέντευξη που είχε δώσει πρόσφατα στο Lifo η Μαριάννα Κορομηλά. Ξεναγός, ιστορικός και συγγραφέας. Μας έδειξε λοιπόν μια άλλη διάσταση στο κλείσιμο του συγκροτήματος της με την εκδήλωση του πραξικοπήματος της 21ης

Απριλίου και μας προσέφερε μια άλλη οπτική για το χαρακτήρα της εκδότριας:
«...Ο πατέρας μου ήταν δημοσιογράφος στην «Καθημερινή». Μεγάλωσα στα τυπογραφεία της. Η Ελένη Βλάχου ήταν η νονά μου. Μια γυναίκα αντιπαθητική και ολωσδιόλου αντιπνευματική. Ως ανταποκρίτρια στους Ολυμπιακούς του 1936 στο Βερολίνο εξύμνησε τον Χίτλερ και το '67 έκλεισε τα έντυπά της, αφήνοντας άνεργους εκατοντάδες εργαζόμενους χωρίς αποζημίωση, γιατί θεώρησε τους Συνταγματάρχες «παραδουλεύτρες». Δεν είχε προλάβει να επιβληθεί η δικτατορία των στρατηγών που θα προτιμούσε η ίδια.»

Ακόμα πιο επικριτικός, επιθετικός εμφανίζεται ο Ρένος Αποστολίδης, στο "Ουλάν Μπατόρ" (1999), καθώς την αποκαλεί *"η Ελεεινίτσα της Καθημερινής"*. Παράλληλα λοιδωρεί τις "Εικόνες" ως *"σνομπίστικο περιοδικό"*, ενώ αποκαλεί την μεγάλη της συμπάθεια, τον Καραμανλή, *"αρχιτράγο από το Κιούπκουι"* και τον Π. Κανελόπουλο, *"Παναγιωτάκη, φίογκο και της φιγούρας αρχηγό"*

Σε ότι αφορά το τελευταίο και μεγαλύτερο σφάλμα της ζωής της, την πώληση της «Καθημερινής» στον Κοσκωτά, όπου δεν αναφέρει ποσό, ομολογεί: *«Με εξαπάτησαν οι Κοσκωτάδες. Δικό μου λάθος!»*

Λάθος

που το περιγράφει με δυο λέξεις ως :

«λαχείο ατυχίας».

Το αναλύει και σε μεγάλο βαθμό πείθει τον καλόπιστο. Οι πληροφορίες που συνέλεγε ήταν θετικές, ξεπέρασε την προβληματική του «που βρήκε τα λεπτά;» που η ίδια έθεσε ως «Μπερλίνα» στην αντίστοιχη στήλη και προχώρησε στην πώληση. Μαγεύτηκε από τις εγκαταστάσεις της Παλλήνης, πίστεψε τον στρουμπουλό, όπως τον περιγράφει, νέο.

Με τον πατέρα της Γ. Α. Βλάχο.

Αργότερα είδε καθαρότερα, κατάλαβε περισσότερα. Είδε τη λευκή Rolls Royce, είδε τον (Λάγιος ο ισχυρός, Λάγιος ο θεός) Ντέταρι και τις φιέστες του φιλελεύθερου Δημάρχου του Πειραιά, είδε το τίτλο δόκτωρ είδε και την περιπέτεια του αγοραστή στην Αμερική. Ήταν

όμως αργά. Τη χαρά και τη μαγεία, διαδέχθηκε η απογοήτευση.

Τον Απρίλιο του '89 αποχώρησε από την Παλλήνη, από την «Καθημερινή» και από τη δημοσιογραφική σκηνή. Ο κόσμος είχε αλλάξει.

Κάτι παραπάνω από έξι χρόνια μετά από εκείνο το τέλος στην Παλλήνη, αποχώρησε από τον μάταιο κόσμο μας , στα 84 της χρόνια. Χρόνια γεμάτα από σημαντικές συναντήσεις, σπάνιες εμπειρίες. Η εξ ευωνύμων της Μαρία Καρραβία έχει γράψει πως μόνον μία φορά έκλεισε η πόρτα του γραφείου της. Όταν συνάντησε τον Χρόνη Μίσιο.

Το διάβασα πριν λίγες μέρες στο διαδίκτυο. Αν γνώριζα τούτη την πληροφορία πριν 4,5 χρόνια θα τον είχα ρωτήσει για εκείνη τη συζήτηση, το καλοκαίρι του '11 που βρεθήκαμε λίγες φορές στην αγροικία του στο Μικροχώρι Καπανδριτίου. Η ίδια είχε πει στην Μ.Κ. πως *«τα είπαμε σαν αδέρφια.*

»

Έκαμα μια απόπειρα να μάθω κάτι περισσότερο για εκείνη τη συνάντηση τηλεφωνώντας στη σύντροφο του Χρόνη, τη Ρηνιώ, την ρώτησα αν θυμάται να είχε συζητηθεί μεταξύ τους κάτι από εκείνη τη συνάντηση και μου απάντησε πως ο Χρόνης, της είχε πει ότι *«ήταν μια ευγενική και φιλική συνάντηση.»*

Ο Χρόνης και η Ελένη δεν ζουν, τους χώριζαν 19 χρόνια και αναρωτιέμαι αν η Ελένη Βλάχου ζούσε ως τις μέρες μας, τι θα έγραφε, για την έκπτωση της αστικής τάξης (η μήπως ήταν πάντα έτσι και δεν ήθελε να το δει;), για τη φρενίτιδα του Χρηματιστηρίου, για τα τόσα άλλα σκάνδαλα που έπληξαν το Δημόσιο βίο, για την ανάληψη των Ολυμπιακών αγώνων και για τη διακυβέρνηση του ανιψιού του «Χωριατοθεού».

Χωριατοθεό, έτσι είχε κατονομάσει τον Κων/νο Καραμανλή όταν ξήλωνε τις γραμμές του τραμ ως υπουργός Δημοσίων έργων. Σκέτο Χωριάτη τον αποκαλούσε η σύζυγος του Γεωργίου Μαύρου, Ελένη. *«Σε γέλασε πάλι ο χωριάτης»* του είπε το '77 όταν ο και Εθνάρχης αποκαλούμενος του έκανε μια περίτεχνη ντρίπλα και προκύρηξε εκλογές, ενώ του είχε υποσχεθεί το αντίθετο.

Αν κάποια πράγματα πληρώνονται στη ζωή, για το όλα ας έχουμε σοβαρές αμφιβολίες, ο Εθνάρχης σίγουρα θα το ένιωθε όταν τον άδειασε με τόση απροκάλυπτη χυδαιότητα ο Ανδρέας, τον Μάη του '85. Κάτι τέτοια μας δίνουν και τον ορισμό της πολιτικής. Είναι ακριβώς η άνεση να είσαι χυδαίος αλλά και να δέχεσαι την χυδαιότητα σαν σημαντικά αναπόσπαστο τμήμα της καθημερινότητας.

Από τότε που ο Χωριατοθεός ξήλωνε τις γράμμες του τραμ, περάσαν σχεδόν τριάντα χρονιά και επανήλθε στη ζωή της πρωτεύουσας στη διάρκεια της πρωθυπουργίας του ανιψιού του, Κώστα. Θα είχε ενδιαφέρον να διαβάσαμε, τι θα έγραφε για αυτή την επόμενη γενιά των πολιτικών της εξουσίας, τον και κουρασμένο αποκαλούμενο αλλά και για το υιό του μισητού της Ανδρέα, εγγονό του σχεδόν συμπαθούς σε αυτήν Γεωργίου, γνωστό και ως Τζέφρυ, παιντί ή ΓΑΠ, μετά τη θύελλα που δημιούργησε στον τόπο;

Αλλά και για τα πειράματα της συγκυβέρνησης, την περίεργη συγκατοίκηση στην εξουσία του Συνταγματολόγου με τον Μεσσήνιο και ασφαλώς για την Πρώτη Φορά.

Επί του προσωπικού

Όταν με φώναξε για πρώτη φορά στο γραφείο της, ήταν η τελευταία Δευτέρα του Γενάρη του '78. Ήμουν ένα 20χρονο παιδί, χωρίς κανένα τυπικό προσόν ή εφόδιο και εργαζόμουν σχεδόν ένα χρόνο στην εφημερίδα της. Ξεκίνησα όπως οι περισσότεροι με τα εφημερεύοντα φαρμακεία. Σύντομα ήρθε και η ώρα του καιρού, κατέγραφα τη πρόγνωση. Για όσους πίστευαν, ανάμεσα τους αρχικά και εγώ, ότι αυτά ήταν μια αδιάφορη, τυπική εργασία, λέω πως εκείνη τουλάχιστον την εποχή είχαν σημασία για πολύ κόσμο και θα μπορούσαν αν δεν ήταν σωστά και άρτια να επισείρουν σφοδρή κριτική από τους αναγνώστες.

Εν συνεχεία προβιβάστηκα στο επαρχιακό ρεπορτάζ, όπου λάμβανα, τηλεφωνικώς από διάφορες πόλεις της Ελλάδας, ειδήσεις από τους ανταποκριτές. Επικεφαλής του τμήματος ήταν ο Βασίλης Ασημάκης, άνθρωπος συμπαθής και βοηθητικός μαζί μου. Ακολούθως κολύμπησα και στα νερά του ελεύθερου ρεπορτάζ, ιδιαιτέρως υπερήφανος που συνέβη κάτι τέτοιο και τέλος βρέθηκα στο τμήμα εξωτερικών ειδήσεων με ικανό προϊστάμενο τον Πητ Κωνσταντέα. Παράλληλα με όλες αυτές τις δραστηριότητες κρατούσα και τη στήλη του αυτοκινήτου που καταλάμβανε μια σελίδα κάθε Τετάρτη, κυρίως με ρεπορτάζ από το χώρο των αγώνων, με παρουσιάσεις νέων μοντέλων, καθώς και ειδήσεις της αυτοκινητικής καθημερινότητας.

Εκείνον το Γενάρη λοιπόν, το 46^ο ράλυ Μόντε Κάρλο είχαν κερδίσει οι Γάλλοι Jean Pierr
e
Nic

olas

–

Vincent

Laverne

με μια 911

Carrera

προετοιμασμένη από τους

I

σπανούς αδελφούς

Almeras

, χορηγημένη από τη μαύρη λυγερή φιγούρα της τσιγγάνας,

Gitanes

, πάνω στο γαλάζιο φόντο των μετάλλων της

Porsche

. Η είδηση ήταν, ότι εκείνη η πολυεθνικής σύνθεσης, περιστασιακή ιδιωτική ομάδα είχε

επικρατήσει όλων των εργοστασιακών, όπως το

gruppo

Fiat

, που είχε κατέβει με μια στρατιά από 131

Abarth

και

Stratos

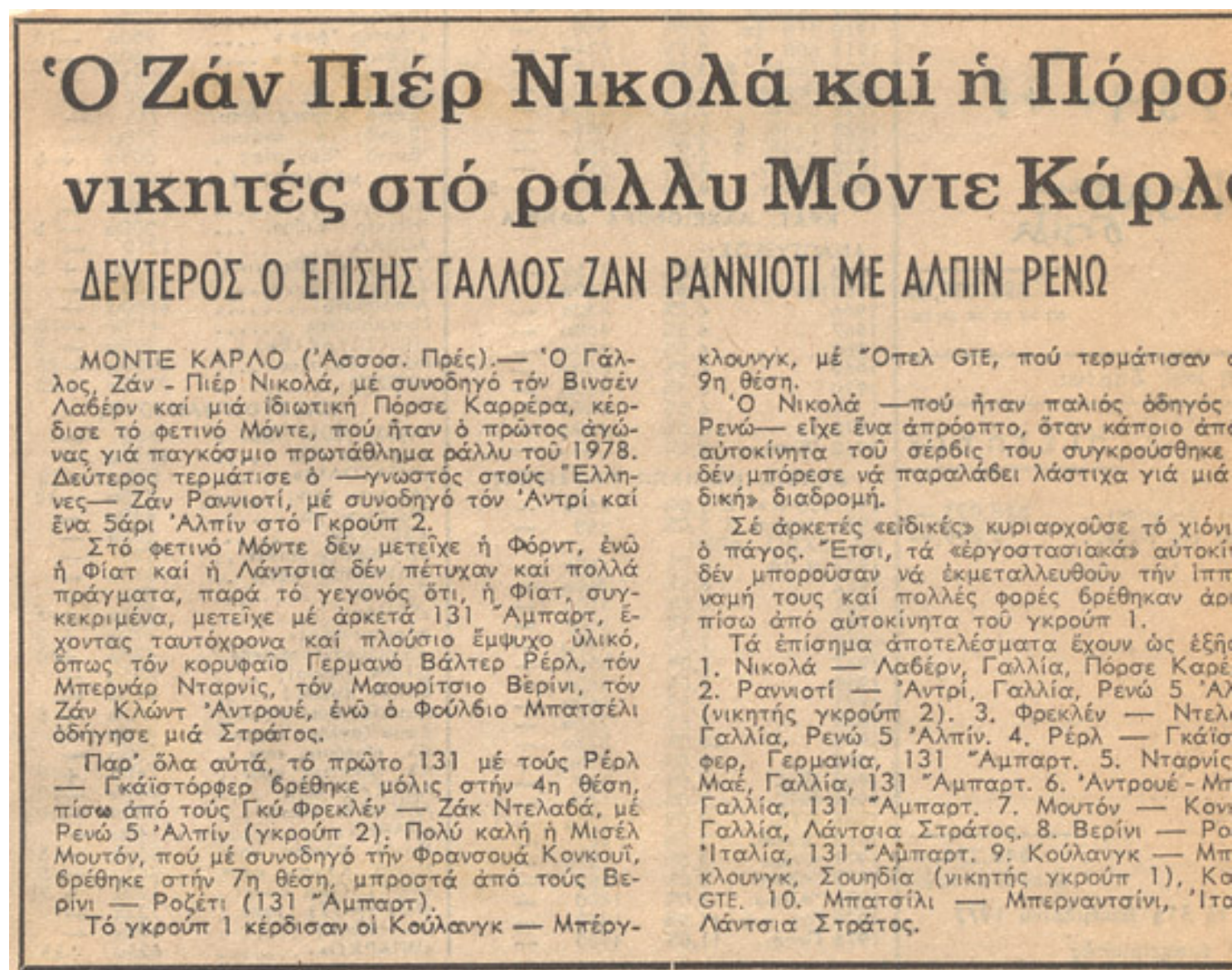
. Η κυρία το είχε πιάσει αμέσως το θέμα, προφανώς είχε διαβάσει ξένο τύπο, ερώτησε

ποιος τα

καλύπτει αυτά, της έδωσαν την πληροφορία και μετά από λίγο βρισκόμουν μπροστά της.

Αφελές αγόρι, λοιπόν, παρουσιάστηκα, ολίγον αμήχανος, με το καλό μου χαμόγελο και μια προσπάθεια να φανώ σοβαρός. Μου έκανε εντύπωση ότι ήταν, επί του θέματος, διαβασμένη, ζήτησε τη γνώμη μου, και αφού με άκουσε έδωσε την «παραγγελία» της για την κάλυψη: "Δίστηλο στην τελευταία σελίδα", την οποία φυσικά κάλυψα ασμένως. Γκραν σουξέ

δι εμέ!

Τριάντα οκτώ, σχεδόν, χρόνια νωρίτερα η είδηση για τους νικητές του 46ου Monte στην τελευταία σελίδα της "Καθημερινής".

Εργάστηκα στην εφημερίδα της, μέχρι τις αρχές του Οκτωβρίου του '79, κάτι λιγότερο από τρία χρόνια. Αν η εγκεφαλική μου κοιλότητα περιείχε ελάχιστο περισσότερο ίχνος φαιάς ουσίας, από το καθόλου που τότε είχε, ίσως η ζωή μου να είχε ολότελα διαφορετική

εξέλιξη. Δεν λέω ότι θα ήταν καλύτερη, γράφω ότι θα ήταν διαφορετική, υποθέτω πιο ενδιαφέρουσα. Αλλά αυτή, είναι μια άλλη ιστορία.

Επί του θέματος: Η «Καθημερινή» που έζησα την τριετία '77 - '79, λειτούργησε σαν σχολείο. Με όλα όσα έχει ένα σχολείο. Με εμπνευσμένους, ήρεμους, σημαντικούς Δασκάλους, αλλά και μίζερους, αδιάφορους ή συμπλεγματούς δασκάλους. Με τις οπτικές που σου άνοιγε αλλά και αυτές που σου έκλεινε. Με την ισχύ της γνώσης που σου παρείχε, την αίσθηση της πειθαρχίας που σου επέβαλε και την μοιραία τοποθέτησή σου σε κάποιες νόρμες. Δεν μπορώ να ξέρω πως ήταν το κλίμα, το εργασιακό, το συναδελφικό, οι σχέσεις προϊσταμένων υφισταμένων στις άλλες εφημερίδες εκείνη την εποχή. Έτσι κάπως αυθαίρετα λέω, από αυτά που είχα ακούσει, πως στις άλλες πρέπει να ήταν χειρότερα. Η «Καθημερινή» ήταν μια σοβαρή, συντηρητική, εφημερίδα. Με αρχές. Στα γραφεία της εργάζονταν επαγγελματίες με όνομα βαρύ και υπεύθυνο. Μολοντούτο υπήρχε μια ευχάριστη διάθεση που συχνά άγγιζε τα όρια της πλάκας. Όχι σε όλα τα στρώματα βέβαια.

Υπήρχε σεβασμός, στην ιεραρχία, ασφαλώς και κάποιος ενδυματολογικός κώδικας. Η κυρία ήταν πάντα προσεκτικά, κομψά ενδεδυμένη, ωσαύτως και όσοι ήταν κοντά της, ενώ η γραβάτα και το κοστούμι ήταν απαραίτητη τόσο για το διευθυντικό προσωπικό όσο και για πολλούς συντάκτες που κάλυπταν τα ρεπορτάζ των υπουργείων. Επίσης μονίμως κοστουμαρισμένος ήταν ο «ναύαρχος» ο σύντροφος της κυρίας, Κων/νος Λούνδρας, κυβερνήτης του «Πιπίνος», στα δύσκολα χρόνια της Κατοχής. Βημάτιζε αργά με το κεφάλι σγουφτό και τουλάχιστον στην τελευταία, χρονικά, γενιά συντακτών ήταν απρόσιτος και βλοσυρός. Θαρρώ ότι και οι παλαιότεροι είχαν ελάχιστο θάρρος μαζί του. Αντίστοιχα σεβάσμιοι πάντως ήταν όλοι οι εργαζόμενοι απέναντι στην κυρία. Δεν θυμάμαι ποτέ κανείς να απευθύνθηκε στο ενικό.

